



Skills Builder
PARTNERSHIP

skillsbuilder.org

Zásady a Rámcový program



Zásady výuky měkkých dovedností dle metodiky Skills Builder

Během let jsme se naučili, jak nejlépe budovat základní dovednosti. Dnes víme, že k tomu, aby byla naše snaha skutečně účinná, musí se dovednosti vyučovat soustavně a musí se na ně zaměřit pozornost, stejně jako u jazykové a matematické gramotnosti. Následující principy platí v jakémkoli prostředí, jsou univerzální.



1. V jednoduchosti je síla

Pro dosažení nejlepších výsledků při rozvoji základních měkkých dovedností je klíčové zaměřit se na jejich výuku, pravidelně je procvičovat a užívat stále stejné výrazy.

Co je důležité:

Vědí všichni žáci, jaké základní měkké dovednosti rozvíjíte?

Používají všichni učitelé, děti a mladí lidé stále stejné výrazy, když mluví o základních měkkých dovednostech?

Mají všichni učitelé k rozvoji základních měkkých dovedností žáků potřebné kompetence?



2. Začněte včas a nepolevujte

Čím dříve začnete u dětí a mladých lidí základní měkké dovednosti rozvíjet, tím více času na jejich osvojení získají. Měkké dovednosti nejsou klíčové pouze pro budoucí uplatnění na trhu práce, ale přispívají k úspěchu ve všech oblastech života.

Co je důležité:

Podporujete základní měkké dovednosti u všech dětí a mladých lidí, s nimiž pracujete?

Můžete začít s rozvojem základních měkkých dovedností u dětí mladšího věku?

Mají děti a mladí lidé příležitost začít rozvíjet základní měkké dovednosti v každém věku?



3. Sledujte výsledky

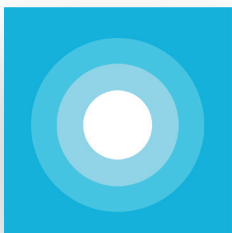
Udělejte si čas na reflexi základních měkkých dovedností u žáků. Sledujte, na jaké úrovni v dané dovednosti jsou, kde jsou jejich silná a slabá místa a jaký další krok je pro ně vhodný.

Co je důležité:

Používáte ucelenou metodiku rozvoje měkkých dovedností a hodnotící nástroje, podobné těm, které poskytuje Skills Builder?

Umožňuje metodika, kterou používáte, sledovat pokroky v rozvoji dovedností v čase?

Je hodnocení na začátku a konci školního roku součástí vašich aktivit s žáky?



4. Zaměřte se na konkrétní úkol

Rozvoj dovedností by měl být postaven na tom, co se žák do té doby již naučil. Při výuce dalšího kroku je třeba se zaměřit na to, co je nové a co se má v daném kroku naučit.

Co je důležité:

Mají žáci odlišné cíle na základě současné úrovně svých dovedností?

Zaměřujete se na výuku konkrétních kroků v rámci jednotlivých dovedností?



5. Dovednosti pravidelně procvičujte

Abyste urychlili pokrok při osvojování základních měkkých dovedností, měli byste je používat a posilovat při všech vhodných příležitostech.

Co je důležité:

Mají žáci možnost pravidelně procvičovat základní měkké dovednosti?

Když taková příležitost nastane, vědí, že dovednosti právě procvičují?

Umožňujete žákům pravidelně zhodnotit posuny v rozvoji jejich dovedností?



6. Uvádějte příklady ze života

Je důležité, aby si žáci uvědomili, že nabyté dovednosti mohou využít v nejrůznějších situacích běžného života. Co nejvíce pracujte na řešení skutečných problémů a výzev.

Co je důležité:

Spojíte rozvoj měkkých dovedností s úspěchem ve vzdělávání, v budoucím zaměstnání nebo podnikání?

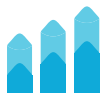
Mají žáci možnost využívat své dovednosti při různých příležitostech?

Spolupracujete na rozvoji dovedností žáků se zaměstnavateli v okolí školy?



Skills Builder FRAMEWORK

Jak začít?



Správně „nasad'te laťku“

Klíčem k efektivní výuce dovedností je správné „nasazení laťky“. Učitelé toho mohou dosáhnout prostřednictvím hodnotících nástrojů, které jim pomáhají určit kroky, které již žáci zvládají a kroky, které je třeba rozvíjet.

Vytvořili jsme dva hodnotící nástroje:

- hodnotící nástroj pro učitele.
- hodnotící nástroj sebereflexe žáka.



Zaměřte se ve výuce na konkrétní kroky

Když zjistíte, v jaké fázi osvojování základních dovedností se děti nebo mladí lidé, s nimiž pracujete, nachází, můžete se zaměřit na aktivity k dosažení dalších konkrétních kroků. Vytvořili jsme databázi videí, která obsahuje aktivity zaměřené na osvojování konkrétních dovedností a další návrhy aktivit. Databázi naleznete na: **skillsbuilder.org**.



Při výuce dovedností používejte stejná slova

Výrazy spojené s jednotlivými kroky:

- by měli používat všichni učitelé, když chválí žáky za pokrok při osvojování dovedností.
- by měly být používány při nastavení cílů aktivit nebo vyučovacích hodin.
- je vhodné používat, když si žáci stanovují své vlastní cíle pro rozvoj jednotlivých dovedností.



Schopnost naslouchat

Získávání, uchování a zpracování informací nebo myšlenek.

První kroky obsahují naslouchání a reagování vždy pouze na jednoho člověka.

Následně žáci přistoupí k rozvoji naslouchání v různých kontextech a učí se používat informace a myšlenky, které slyšeli, ve vlastních odpovědích.

Další fáze se zaměřuje na analýzu toho, co dělá mluvčího zajímavým, a na to, aby byli žáci schopni vysvětlit, proč zvolili konkrétní jazykové prostředky nebo způsob prezentace.

Od 11. kroku podporujeme žáky v tom, aby se kriticky zapojili do diskuze obsahu řečnickových slov.

Kroky vrcholí schopností žáků kriticky zhodnotit úspěch řečníka v různých kontextech.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Dokážu ostatní chvíli poslouchat.	Žáci s potěšením poslouchají příběhy a vhodně na ně reagují.
Krok 1	Dokážu poslouchat dospělé, řídit se jejich pokyny a zopakovat, co jsem slyšel.	Žáci dokáží poslouchat dospělého, například učitele, nebo asistenta učitele, zapamatovat si a následovat jednoduché pokyny.
Krok 2	Dokážu poslouchat spolužáky a ptát se na to, co jsem slyšel.	Žáci dokáží poslouchat ostatní a ptát se na relevantní otázky podle toho, co slyšeli.
Krok 3	Dokážu sledovat rozhovor a zrekapitulovat někomu, čeho se týkal.	Žáci dokáží poslouchat několik mluvčích, zapamatovat si základní informace a zopakovat je.
Krok 4	Dokážu vysvětlit, že komunikace má různé účely, a umím účel komunikace identifikovat.	Žáci si uvědomují, že lidé komunikují z různých důvodů (např. aby se na něco zeptali, dali pokyny, poskytli informaci nebo někoho přesvědčili) a u každého důvodu dokáží identifikovat jednoduché jazykové prostředky.
Krok 5	Dokážu poslouchat delší projev a umím rozpoznat klíčové informace, které potřebuji.	Žáci dokáží poslouchat rozsáhlejší řeč a reagovat na ni, umí rozpoznat klíčové informace, které potřebují, a zapamatovat si je.
Krok 6	Dokážu se účastnit skupinové diskuze a odpovídat na otázky.	Žáci se dokáží účastnit skupinové diskuze, dokáží ji sledovat a umí vyjádřit svůj názor, když jsou o to požádáni.
Krok 7	Dokážu analyzovat, jak mluvčí používá gesta a jazyk k upoutání pozornosti posluchačů.	Žáci dokáží analyzovat, jak mluvčí udržuje pozornost publika pomocí jazyka a gest.
Krok 8	Umím analyzovat, jak mluvčí mění jazyk za různými účely.	Žáci umí analyzovat, jak a proč mluvčí mění svůj jazyk za různými účely jako přesvědčování, pobavení nebo instrukce.
Krok 9	Umím analyzovat tón mluvčího, rozpoznat, na co klade důraz, jaké je jeho společenské postavení a jaký to má vliv na posluchače.	Žáci umí rozpoznat tón, důraz a status mluvčího a posoudit jejich vliv.
Krok 10	Umím pokládat prohlubující a rozšiřující otázky, abych si prohloubil a rozšířil vlastní porozumění.	Žáci dokáží sledovat mluvčího a formulovat vlastní smysluplné kontrolní otázky, aby ověřili a prohloubili vlastní porozumění.
Krok 11	Dokážu rozeznat a analyzovat odlišné názory různých mluvčích.	Žáci dokáží rozeznat a analyzovat odlišné názory, které slyší během diskuze, a vysvětlit, v čem se liší.
Krok 12	Dokážu při poslechu identifikovat nevyjádřená témata, implikace a problémy.	Žáci dokáží identifikovat témata, implikace a problémy toho, co je řečeno.
Krok 13	Při poslechu dokážu skrze jazyk, vynechané informace a nejednoznačnost řeči analyzovat zaujatost mluvčího.	Žáci během poslechu dokáží skrze jazyk, výpusťky a rozporuplnost řeči analyzovat zaujatost mluvčího.
Krok 14	Umím analyzovat řečové techniky a přístup mluvčího v různých kontextech.	Žáci rozumí záměru mluvčího, jeho technikám a tomu, jak používá řadu různých přístupů v různých kontextech.
Krok 15	Dokážu dát mluvčímu zpětnou vazbu o tom, co může zlepšit, aby měl vynikající projev.	Žáci dokáží zhodnotit to, jak mluvčí používá jazyk, gesta, tón, důraz a jeho zaujatost i důvěryhodnost či platnost jeho názoru, a umí navrhnout, co by mohl zlepšit.



Prezentační dovednosti

Ústní přenos informací či myšlenek.

Prvních několik kroků spočívá v tom, že žáci vyjadřují své myšlenky jasně a logicky.

Další fáze spočívá v osvojování si schopnosti používat vhodná jazyková vyjádření s ohledem na publikum a účel prezentace.

Následně se žáci učí, jak prostřednictvím gest, výrazu a tónu hlasu vytvářet zajímavé prezentace.

Od kroku 9 se žáci soustředí na uzpůsobení svých prezentací na míru publiku.

Závěrečné kroky podporují u žáků rozvoj jejich vlastního prezentačního stylu a toho, jak jej využít v různých kontextech.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Dokážu něco srozumitelně sdělit někomu, koho znám.	Žáci umí sdělit jednoduché myšlenky, které je bezprostředně napadnou, jednomu dalšímu člověku.
Krok 1	Dokážu něco srozumitelně sdělit malé skupince lidí, které znám.	Žáci umí sdělit jednoduché odpovědi nebo myšlenky širšímu okruhu lidí, například během skupinové diskuze.
Krok 2	Dokážu srozumitelně sdělit své myšlenky skupině lidí.	Žáci umí vyprávět nebo poskytnout delší odpověď skupině lidí.
Krok 3	Když mluvím, řadím své myšlenky tak, aby byly pochopitelné.	Žáci dokáží myšlenky vyjádřit v jasném pořadí, poskytují přitom relevantní podrobnosti a pomocí spojek svůj projev strukturují.
Krok 4	Svá sdělení řadím tak, aby mi publikum co nejlépe rozumělo.	Žáci jsou schopni logicky seřadit informace tak, aby jim publikum rozumělo. Žáci začínají pracovat s některými prezentačními technikami, aby zaujali své publikum.
Krok 5	Při projevu umím využívat formální jazyk, tón a výraz.	Žáci dokáží mluvit při prezentaci skupině spisovně a vyhýbají se nevhodným výrazům či slangu.
Krok 6	Svou řeč umím přizpůsobit účelu prezentace a publiku.	Žáci volí vhodné jazykové prostředky na základě porozumění účelu prezentace a publiku.
Krok 7	Dokážu svůj projev strukturovat tak, aby byl srozumitelný a zajímavý, a ke svým sdělením uvádím příklady.	Žáci používají vhodnou strukturu a slovní zásobu a uvádí příklady, aby ilustrovali svá hlavní sdělení.
Krok 8	Dokážu upravit jazykové prostředky a míru podrobností, aby byl můj projev v daném kontextu co nejzajímavější.	Žáci umí upravit jazyk a míru podrobností ve své prezentaci, aby odpovídala publiku a jeho časovým možnostem.
Krok 9	Dokážu upravit strukturu projevu, jazyk a gesta tak, abych zaujal publikum.	Žáci umí v kontextu, v němž prezentují, použít vhodný jazyk, strukturu a gesta.
Krok 10	Dokážu měnit jazyk, tón a výraz podle automatických i vědomých reakcí svých posluchačů.	Žáci jsou schopni změnit jazyk, tón a výraz podle reakcí posluchačů, aby tak publikum lépe zaujali.
Krok 11	Dokážu předvídat různé reakce publika a připravit se na ně.	Žáci jsou schopni předvídat různé reakce publika a dokáží se na ně připravit. Například tím, že změní atmosféru prezentace, aby vyvolali jiné emocionální reakce.
Krok 12	Aby byl můj projev pro publikum zajímavější, umím být flexibilní – dokážu např. měnit jeho styl a obsah.	Žáci umí prezentaci během prezentování upravit, aby publikum lépe zaujali.
Krok 13	Zabývám se různými prezentačními styly a uvažuji nad jejich efektivitou.	Žáci vyvíjí vlastní styl prezentace, upravují obsah, strukturu, jazyk a neverbální prvky vzhledem k publiku a účelu prezentace.
Krok 14	Uvažuji o efektivitě různých stylů prezentace a umím si vybrat styl, který je pro mě nejvhodnější.	Žáci umí reflektovat a rozvíjet vlastní osobní prezentační styl a zhodnotit účinnost svého přístupu.
Krok 15	Dokážu pronést efektivní projev, který má osobitý styl a je přizpůsobený situaci, a umím reflektovat, proč byl efektivní.	Žáci jsou schopni kreativně přizpůsobit obsah, strukturu a styl prezentace jejímu účelu a publiku. Jejich prezentace je vedena v originálním osobním stylu.



Schopnost řešit problémy

Schopnost nalézt řešení komplexních situací nebo výzev.

Počáteční fáze spočívají ve schopnosti vysvětlit jednoduchý problém, který žáci mají, a uvědomit si, že nejspíš potřebují pomoc.

Ve chvíli, kdy žáci umí identifikovat problémy, začínají se učit strategie řešení jednoduchých problémů.

Další fáze je zaměřená na schopnost identifikace komplexních problémů a jejich analýzu předtím, než žák navrhne možná řešení.

Od kroku 11 se žáci zaměřují na používání různých technik k řešení komplexních problémů.

Nakonec jsou žáci schopní zhodnotit přístupy k řešení problémů, které si osvojili.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Dokážu vyřešit problém podle pokynů dospělého.	Žáci dokáží následovat pokyny dospělého k vyřešení problému.
Krok 1	Dokážu požádat o pomoc, když ji potřebuji.	Žáci poznají situaci, kdy k překonání potíží potřebují podporu dospělého a vyhledají vhodného dospělého, aby jim pomohl.
Krok 2	Dokážu popsat nějaký svůj jednoduchý problém a najít někoho, kdo mi s ním pomůže.	Žáci identifikují jednoduché problémy a žádají dospělého o pomoc s návrhem možných řešení.
Krok 3	S něčí pomocí si dokážu zjistit informace, které mi pomohou vyřešit jednoduchý problém.	Žáci poznají okamžik, kdy potřebují další informace k vyřešení jednoduchého problému a dokáží takovou informaci s pomocí dospělého nebo kamaráda vyhledat.
Krok 4	Jednoduchý problém dokážu vyřešit různými způsoby.	Žáci si uvědomují, že často existují různé způsoby řešení problému a v dané situaci umí vysvětlit různé možnosti.
Krok 5	Umím posoudit „pro a proti“ různých řešení jednoduchého problému a vybrat to nejlepší.	Žáci umí popsat problém a zvážit různá možná řešení, aby zvolili možnost, která bude podle nich nejúčinnější (s pomocí dospělého).
Krok 6	Umím vysvětlit, čím se liší jednoduchý a složitý problém.	Žáci umí identifikovat komplexní problémy (např. neumím se rozhodnout, na jakou střední školu bych chtěl jít) a popsat, v čem se liší od jednoduchých problémů (např. co si musím zabalit s sebou na prázdniny). Umí vysvětlit, proč mohou být nutné různé přístupy k řešení.
Krok 7	Umím si udělat průzkum, abych lépe porozuměl složitým problémům.	Žáci umí vyhledávat doplňující informace, aby porozuměli komplexnímu problému.
Krok 8	Dokážu zhodnotit příčiny a důsledky složitého problému a zjistit si chybějící informace pomocí průzkumu.	Žáci identifikují dodatečné informace, které potřebují k tomu, aby mohli zvážit příčiny a důsledky problému, a tyto informace samostatně vyhledávají.
Krok 9	Umím navrhnout několik možných řešení složitého problému a posoudit „pro a proti“ každého z nich.	Žáci umí navrhnout různá možná řešení a u každého řešení identifikují pro a proti.
Krok 10	Umím zhodnotit různá řešení složitého problému a vybrat to nejlepší.	Žáci si umí vybrat z řešení, která navrhli, a používají přitom nějakou opodstatněnou metodu - například zvážení a zhodnocení důsledků.
Krok 11	Umím k řešení složitých problémů použít stromový diagram.	Žáci umí použít jednoduchý schématický náčrt, aby si promysleli problémy s různými důsledky.
Krok 12	Dokážu při řešení složitých problémů použít hypotézu.	Žáci umí při reakci na komplexní problém formulovat hypotézu a navrhnou, jak by ji mohli otestovat.
Krok 13	Vím, co je to deduktivní a induktivní logika, a umím je použít při řešení problémů.	Žáci chápou podstatu dedukce a indukce a ví, jak je mohou využít při řešení problémů.
Krok 14	Poznám, které z mých úvah při řešení problému jsou pouze mé domněnky a jaký mohou mít na mé uvažování vliv.	Žáci umí vysvětlit, jaké předpoklady by mohly být brány v potaz během řešení problému a navrhování řešení a dokáží zvážit, jak pochopení těchto předpokladů ovlivní zvolený přístup k problému.
Krok 15	Dokážu ohodnotit, jak efektivní jsou různé mé návrhy řešení složitého problému.	Žáci umí účinně zhodnotit různé výsledky svých pokusů, vyřešit komplexní problémy a změnit svůj přístup, pokud je to třeba.



Kreativní myšlení

Zapojení představivosti a vymýšlení nových nápadů.

První fáze spočívá v tom, aby žáci objevili a využívali při vyjadřování svou představivost.

Další kroky jsou zaměřené na podporu sebevědomí žáka k tomu, aby používal s pomocí stávajících nápadů a pod odborným vedením svou představivost k rozvoji nových myšlenek.

Od kroku 6 jsou žáci schopní vysvětlit, v čem je kreativita užitečná v různých oblastech života.

Další fáze spočívá v tom, že žáci při samostatné i skupinové práci využívají různé kreativní strategie.

Nakonec jsou žáci schopní zhodnotit různé kreativní strategie a reflektovat, jaká strategie jim nejlépe vyhovuje.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Umím si něco představit a předvést to.	Žáci se cítí komfortně v situaci, kdy mají použít představivost. Mohou ji zapojit v kontextu dobře známých reálných situací.
Krok 1	Umím popisovat, co si představuju.	Žáci umí mluvit o zapojování představivosti a o tom, kdy představivost zapojují.
Krok 2	Umím zapsat, nakreslit nebo zahrát, co si představuju.	Žáci umí vyjádřit, co si představují, tím, že to napíší, nakreslí nebo vyjádří jiným způsobem.
Krok 3	Umím si něco představit na základě zadaných kritérií.	Žáci umí vymyslet nápad, když se mohou opřít o jednoduché instrukce, kritéria úspěchu nebo všeobecný návod.
Krok 4	Umím v představách vyjít od nějakého výchozího bodu a dál je rozvíjet sám.	Žáci umí vymyslet řadu nápadů na základě podnětu, nebo počátečního nápadu, který slouží jako odrazový můstek.
Krok 5	Umím myšlenky a představy kombinovat a vymýšlet tak představy nové.	Žáci umí propojit jednoduché nápady, aby tak vytvořili nápady nové a umí rozpoznat, že nápady mají různé komponenty.
Krok 6	Umím vysvětlit, co je to kreativita a jak se dá využít v různých situacích.	Žáci umí vysvětlit, co je to kreativita, jak je možné ji vnímat v různém prostředí (umění, design, každodenní situace), a jak ji využívají různé skupiny lidí.
Krok 7	Umím popsat, jakým způsobem v různých oblastech kreativitu využívám.	Žáci umí reflektovat, jakou roli hraje kreativita v různých oblastech jejich života: v různých školních předmětech, během volnočasových aktivit a doma.
Krok 8	Umím podpořit svou kreativitu a vymýšlet nové nápady za pomoci myšlenkové mapy.	Žáci umí používat myšlenkové mapy jako kreativní nástroj, který jim pomáhá vytvářet, rozvíjet a propojovat nápady.
Krok 9	Umím popsat, jak může kreativitu podpořit nějaká zdánlivě nesouvisející, nahodilá myšlenka.	Žáci umí popsat, jak náhodný podnět (např. slovo, obrázek nebo dokonce zvuk) může podnítit kreativitu a podpořit vymýšlení nápadů.
Krok 10	Umím vysvětlit, jak kreativitu podporuje zvážení různých pohledů na věc.	Žáci umí vysvětlit různé způsoby, jak vzít v potaz alternativní perspektivy a jaký to má vliv na kreativitu.
Krok 11	Umím vysvětlit, jak maximalizovat kreativitu při spolupráci ve skupině.	Žáci umí vysvětlit, jak lze předejít „skupinovému myšlení“, tj. tendenci ke konsenzu ve skupině, který vede k nedostatku diverzity nápadů.
Krok 12	Umím reflektovat, jak používám nástroje podporující kreativitu.	Žáci umí reflektovat, jak fungují různé kreativní nástroje a různé kontexty, v nichž kreativní nástroje použili.
Krok 13	Umím si vybrat nástroje podporující kreativitu, které se nejlépe hodí k mému způsobu práce, a umím vysvětlit proč.	Žáci umí vysvětlit, jak přistupují ke kreativním úkolům a zhodnotit účinnost kreativních nástrojů.
Krok 14	Umím navrhnout několik nástrojů podporujících kreativitu vhodných pro konkrétní situaci.	Žáci umí rozpoznat, co daná situace vyžaduje, a obhájit víc než jeden vhodný kreativní nástroj.
Krok 15	Z nástrojů podporujících kreativitu umím zvolit ten, který bude v určité situaci nejeftektivnější, a umím vysvětlit proč.	Žáci umí zhodnotit účinnost kreativních nástrojů s ohledem na požadavky dané situace a umí zvolit nejučinnější kreativní nástroj.



Pozitivní nastavení

Schopnost použít taktiku a strategii k překonání komplikací a k dosažení cílů.

Žáci se nejdřív učí rozpoznávat základní emoce a navrhopvat, proč je lidé pociťují.

V další fázi se u žáků rozvíjí schopnost snažit se dál, když se něco nepovede.

Následně se žáci učí identifikovat pozitiva v nesnadných situacích a podělit se o ně s ostatními.

V další fázi se učí rozpoznat výhody riskování a chvíle, kdy může být výhodné riskovat.

Nakonec se žáci učí zvládat své emoce v nelehkých situacích a reagovat pozitivně.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Umím vysvětlit, co může lidi rozveselit a rozesmutnit.	Žáci umí vyjádřit základní emoce a chápou, že ostatní mají také proměnlivé emoce.
Krok 1	Umím poznat, že se něco nedaří, a vím, proč se mohou lidé zlobit nebo být rozrušení.	Žáci vědí, že lidé se mohou rozzlobit nebo rozrušit, když se něco pokazí a uvědomují si, že mají sami podobnou zkušenost.
Krok 2	Umím vysvětlit, proč nepomáhá něco vzdát, když se mi to nedaří.	Žáci umí vyjádřit, proč je důležité ovládat negativní emoce, když se setkají s nezdarem. Ne vždy se jim zatím daří to praktikovat.
Krok 3	Když se něco nedaří, snažím se zachovat klid.	Žáci umí na nezdar reagovat klidně.
Krok 4	Když se mi něco nepodaří, přemýšlím proč a zkouším to dál.	Žáci nejen pozitivně reagují na nezdar, ale zároveň se snaží pochopit, proč neuspěli a neúspěch překonat.
Krok 5	Když se něco nedaří, zkouším to dál a snažím se povzbudit i ostatní.	Žáci se snaží, i když se setkají s neúspěchem, a dokáží i podpořit ostatní.
Krok 6	I když je něco náročné, nevzdávám se a motivuji také ostatní.	Žáci se snaží a účinně povzbuzují ostatní, aby nepovolovali, i když čelí nezdarům.
Krok 7	V náročných situacích se umím zaměřit na to pozitivní.	Žáci umí vyhodnotit situaci, aby identifikovali pozitiva a zaměřili se na ně spíše než na negativa.
Krok 8	Umím pozitiva náročné situace vysvětlit ostatním.	Žáci dokáží svým vrstevníkům popsat pozitivní pohled, a i když si uvědomují výzvy, přistupují k nim pozitivně.
Krok 9	Umím vymyslet, jak náročnou situaci změnit v pozitivní příležitost.	Žáci umí aktivně přijít na to, jak ze složité situace udělat situaci pozitivní.
Krok 10	V náročné situaci se nevzdám, ale naopak vymyslím nejlepší způsob, jak v ní pokročit.	Žáci umí zhodnotit výzvy v situaci a pak pokračují ve svých úkolech spíše, než aby se vzdali.
Krok 11	Nebojím se riskovat, i když bych mohl udělat chybu, a umím popsat, jak bych se z ní poučil.	Žáci mohou sebevědomě čelit rizikům tam, kde mohou udělat chybu, protože vědí a dokážou vysvětlit, že se z chyb poučí.
Krok 12	Umím vyhodnotit a zvládat riskantní situace.	Žáci zvládnou čelit rizikovým situacím, rizika dokážou náležitě odhadnout a zvládnout.
Krok 13	Umím si uvědomit a zhodnotit vlastní negativní emoce a zvolit pozitivní postup.	Žáci dokáží rozpoznat a vyhodnotit své emoce a dokáží se k nim postavit pozitivně.
Krok 14	Když cítím negativní emoce, umím zvolit vhodný pozitivní přístup vzhledem ke kontextu a k tomu, jaký to bude mít dopad na ostatní.	Žáci si prokazatelně uvědomují, jaký vliv mají jejich emoce a činy na ostatní a pro různé kontexty volí nejvhodnější reakce.
Krok 15	Umím zvolit vhodný pozitivní přístup, když cítím negativní emoce v neznámém kontextu, a umím svůj postup odůvodnit.	Žáci v neznámém kontextu dokáží reagovat pozitivně a přitom si uvědomují, že přitom pociťují negativní emoce.



Cílevědomost

Schopnost nastavit si jasné, dosažitelné cíle a navrhnout funkční cestu k jejich dosažení.

První kroky se zaměřují na snahu: to, aby žáci věděli, jak je důležité se snažit a jak taková snaha může vypadat.

V další fázi se žáci posunou k plánování cílů: mají být schopni si cíle vytyčit a rozvrhnout, čeho a jak dosáhnou.

V další fázi žáci reflektují a za pomoci zpětné vazby ostatních se snaží dosáhnout vytyčených cílů.

Nakonec jsou žáci schopni stanovit si dlouhodobé cíle a sledovat, jak se jim daří je plnit.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Umím poznat, když je něco pro mě těžké.	Žáci se musí naučit poznat, že něco, co dělají, je složité, a vyjádřit to před dospělým.
Krok 1	Dokážu vysvětlit, co znamená „snažit se, jak nejlépe umím“.	Žáci umí vysvětlit, jak to vypadá, když se „snaží, jak nejlíp umí“ v kontextu vlastních aktivit.
Krok 2	Dokážu vysvětlit, proč je důležité snažit se, jak nejlépe umím, když se chci v něčem zlepšit.	Žáci jsou hrdí na svoje úspěchy a umí vyjádřit, jak jejich úspěch souvisí se snahou.
Krok 3	Dokážu se snažit, jak nejlépe umím, a jsem pak sám na sebe pyšný.	Žáci si uvědomují, že se opravdu snaží, a je to pro ně příjemný okamžik, kdy jsou na sebe hrdí.
Krok 4	Sám si hledám příležitosti vyzkoušet něco náročného a žádám dospělé, aby mi zadávali různé výzvy.	Žáci mohou vyhledat příležitost, která pro ně představuje výzvu, aby byli úspěšnější. Učitelé poskytnou žákům splnitelnou výzvu.
Krok 5	Umím si stanovovat cíle s pomocí učitele nebo jiného dospělého.	Žáci si umí s pomocí učitele nebo jiného dospělého zadat jednoduchý, úměrný a splnitelný cíl.
Krok 6	Umím si samostatně stanovit cíl, který mi umožní vyzkoušet si něco náročného.	Žáci umí zhruba odhadnout, jak vypadá přiměřený cíl, a přiměřeně náročný cíl si umí vytyčit.
Krok 7	Umím si seřadit úkoly podle důležitosti, aby se mi můj cíl lépe plnil.	Žáci umí cíle rozdělit na jednotlivé kroky a seřadit je podle důležitosti za účelem dosažení svého cíle.
Krok 8	Umím zjistit, jaké zdroje k dosažení svých cílů potřebuji, a vím, jak se k nim dostat.	Žáci vědí, že pro dosažení svého cíle mohou potřebovat další zdroje (lidi, peníze, nástroje).
Krok 9	Umím si samostatně naplánovat, jak dosáhnout jednoduchého cíle pomocí jeho rozložení na dílčí kroky a získání potřebných zdrojů.	Žáci umí sestavit jednoduchý plán tak, že si stanoví cíl, seřadí si úkoly podle důležitosti a zajistí si zdroje.
Krok 10	Umím efektivně zhodnotit své schopnosti a identifikovat, v čem se můžu zlepšit.	Žáci dokáží zhodnotit své přednosti a slabiny a umí navrhnout smysluplné způsoby dalšího zlepšování.
Krok 11	Umím sám sebe motivovat k samostatnému plnění svých plánů a dokážu dosáhnout svého cíle pomocí metody SMART.	Žáci si umí nastavit tzv. SMART cíle a dokáží se po určitý čas řídit svým plánem.
Krok 12	Vyhledávám zpětnou vazbu včetně konstruktivní kritiky, aby se mi mé stanovené cíle lépe plnily.	Žáci vyhledávají další informace, aby dosáhli svých cílů, a sledují vlastní postup. Umí ho pochválit i konstruktivně zkritizovat.
Krok 13	Umím si na základě zhodnocení svých silných a slabých stránek stanovovat dlouhodobé cíle v těch oblastech, ve kterých bych se rád zlepšil.	Žáci umí zhodnotit své dlouhodobé plány vzhledem ke svým přednostem, slabinám a ambicím.
Krok 14	Umím si dlouhodobý cíl rozdělit na menší krátkodobější dílčí cíle, které mi pomohou postupně se k němu dopracovat.	Žáci jsou schopni rozdělit své dlouhodobé plány na milníky, díky kterým se zaměří na dosažení svých cílů.
Krok 15	Umím své dílčí cíle a kroky přizpůsobit změně okolností.	Žáci jsou do dalšího plánování schopni zařadit nesnáze nebo změnu okolností a vhodně se přizpůsobují situaci tak, aby dosáhli svých cílů.



Vůdčí schopnosti

Podpora, povzbuzování a motivace ostatních k dosažení společných cílů.

První kroky spočívají v rozvíjení empatie: žáci nejdřív umí popsat vlastní pocity, následně i pocity ostatních.

V další fázi žáci rozvíjí schopnost podpory při rozhodování a zajištění toho, že se úkoly plní.

Od kroku 8 se žáci soustředí na to, aby byli schopni rozeznat silné stránky a zájmy lidí, které vedou, a využívají je pro motivaci týmu.

Nakonec se žáci učí o různých stylech vedení, jejich výhodách a limitech a jak lze adaptovat v různých scénářích.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Někdy dokážu popsat, jak se cítím.	Žáci někdy dokáží jednoduchými pojmy popsat své pocity dospělému, kterému důvěřují.
Krok 1	Umím popsat, jak se cítím, svému týmu.	Žáci umí popsat a vysvětlit své pocity ve skupině, při spolupráci s ostatními.
Krok 2	Umím popsat, jak se cítí členové mého týmu.	Žáci umí popsat, jak se cítí členové jejich týmu a projevit základní empatii a ohled vůči druhým.
Krok 3	Umím rozdělit úkoly tak, aby měl každý z týmu něco na práci, a umím členům svého týmu pomoci, když to potřebují.	Žáci umí rozdělit různé úkoly mezi členy týmu a dokáží poznat, když jejich vrstevníci potřebují podporu nebo pomoc.
Krok 4	Umím převzít zodpovědnost za to, že členové mého týmu splní své úkoly včas.	Žáci umí zastat vedoucí pozici, která vyžaduje rozdělování úkolů mezi ostatní a podporování ostatních, aby své úkoly dokončili včas.
Krok 5	Umím svému týmu pomoci dojít k rozhodnutí, se kterým bude většina členů spokojena, a dokončit tak zadaný úkol.	Žáci umí přispět do týmové diskuze a shodnout se na tom, jaké kroky by se měly podniknout. Žáci potom umí splnit jednoduchý úkol.
Krok 6	Umím řešit neshody mezi členy svého týmu.	Žáci umí ve vedoucí pozici vyřešit spor mezi členy týmu, např. hlasováním.
Krok 7	Umím zhodnotit své silné a slabé stránky a vím, jak jejich znalost nejlépe využít při vedení týmu.	Žáci jsou si vědomí vlastních silných a slabých stránek a uvědomují si, jak mohou nejlépe prospět týmu.
Krok 8	Umím popsat silné stránky a zájmy členů svého týmu.	Žáci umí poznat a popsat silné stránky a zájmy ostatních členů svého týmu.
Krok 9	Umím využít znalost silných stránek členů svého týmu k tomu, abychom úspěšně splnili týmový úkol.	Žáci umí použít znalost silných stránek členů svého týmu k spravedlivému rozdělení úkolů mezi členy týmu.
Krok 10	Poznám, že se v mém týmu schyluje ke konfliktu, a vím, jakými strategiemi můžu takovou situaci vyřešit.	Žáci umí rozpoznat, že by mohlo dojít k neshodám a umí se jim vyhnout použitím základních strategií ve strukturované diskuzi.
Krok 11	Umím popsat různé způsoby, jak svůj tým motivovat.	Žáci chápou význam motivace ve vedení a umí popsat několik základních způsobů, jak je možné členy týmu motivovat.
Krok 12	Umím podle situace upravovat, jakým způsobem svůj tým motivuji.	Žáci jsou schopni v různých situacích zvolit vhodný způsob motivace svého týmu.
Krok 13	Umím popsat různé styly vedení týmu a vysvětlit, který podle svého názoru používám já a proč si to myslím.	Žáci si uvědomují, že existují různé druhy vedení, a umí posoudit, ke kterému stylu vedení sami inklinují, např. autokratickému, demokratickému atd.
Krok 14	Umím vysvětlit, jaká pozitiva a negativa mají jednotlivé styly vedení, a uvědomuji si, jaké nedostatky má styl, ke kterému mám blízko já.	Žáci vědí, že styly vedení mají pozitivní a negativní aspekty a dokáží popsat negativní aspekty vlastního stylu vedení.
Krok 15	Umím zvolit vhodný styl vedení vzhledem ke kontextu a členům svého týmu.	Žáci umí zhodnotit situaci, poznat, který styl vedení je nejvhodnější a tento styl použít.



Týmová práce

Spolupráce s ostatními na dosažení společného cíle.

V prvních krocích se učíme pochopit, proč pracujeme v týmech. V následující fázi se žáci dozvídají, jak se stát platnými členy týmu.

V další fázi se žáci učí, jak ostatní členy zahrnout do společné práce a podpořit je. Soustředíme se na to, aby žáci zhodnotili nápady všech členů týmu.

Od Kroku 9 se výuka zaměřuje na porozumění a zvládnání týmové dynamiky, abychom se vyhnuli negativním konfliktům.

Nakonec se žáci dozvídají, jak je možné zhodnotit týmové výsledky a jak je zlepšit.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Rád se s ostatními dětmi vystřídám.	Žáci jsou schopní a ochotní střídat se s vrstevníky.
Krok 1	Umím na něčem spolupracovat s ostatními dětmi.	Žáci umí jako součást skupiny přispět k většímu úkolu.
Krok 2	Umím vysvětlit, proč je někdy lepší pracovat v týmu než pracovat sám.	Žáci umí formulovat, proč je týmová spolupráce někdy účinnější než individuální práce.
Krok 3	Při týmové práci si беру na starost různé úkoly a své úkoly zvládnou dokončit.	Žáci ve svém týmu mohou vykonávat různou práci a dokončují týmové úkoly.
Krok 4	Umím se svým týmem dobře vycházet, a když se nemůžeme dohodnout, umím to vyřešit.	Žáci jsou schopni efektivně řešit neshody a hádky a všeobecně umí dobře spolupracovat.
Krok 5	Když mám svou část úkolu hotovou, umím pomoci ostatním členům týmu.	Žáci nemyslí jen na svůj úkol, ale také aktivně podporují ostatní členy týmu v plnění jejich úkolů.
Krok 6	Pomáhám svému týmu s rozhodováním a sám navrhuji nápady.	Žáci mohou pomoci při rozhodování a jsou ochotni podělit se o vlastní nápady.
Krok 7	Umím ocenit nápady ostatních a sám přispívám užitečným způsobem.	Žáci si uvědomují, že i jejich vrstevníci mají cenné nápady, a jsou ochotni dohodnout se na kompromisu, aby dospěli ke společnému rozhodnutí.
Krok 8	Do týmových diskuzí zahrnuju všechny členy a všechny povzbuzuju, aby k nim přispěli.	Žáci chápou důležitost zapojení všech členů týmu do diskuze a aktivně podporují příspěvky svých vrstevníků v týmu.
Krok 9	Umím poznat, že se schyluje ke konfliktu, a předejít mu.	Žáci umí odhadnout, kdy by mohl mít konflikt s vrstevníky negativní vliv na tým, a podniknou kroky, aby se mu vyhnuli.
Krok 10	Umím rozpoznat, že se ke konfliktu schyluje mezi jinými členy týmu, a navrhnout jim, jak mu předejít.	Žáci si uvědomují širší týmovou dynamiku a snaží se vyhýbat konfliktům s negativním dopadem v týmu.
Krok 11	K týmovým diskuzím umím přispívat výstižně, promyšleně a tak, aby to bylo užitečné.	Žáci umí hodnotně přispět do týmové diskuze, na základě předchozích konverzací se vyjadřují ke konkrétní výzvě, které tým čelí.
Krok 12	Umím zhodnotit výkon svého týmu a navrhnout zlepšení.	Žáci dokáží přesně analyzovat výkon týmu a navrhnout zlepšení.
Krok 13	Umím reflektovat a hodnotit, jak můj tým přistupuje k úkolům, a zlepšit jeho výkon, abychom dosahovali lepších výsledků.	Žáci dokáží zhodnotit přístup týmu a použít svůj vliv ke zlepšení výkonu týmu a výsledkům úkolu.
Krok 14	Umím zhodnotit silné a slabé stránky vedoucího týmu a aktivně ho podpořit, když to potřebuje.	Žáci umí zhodnotit výkon týmového vedoucího a aktivně se zapojit do podpory výkonu týmového vedoucího, a tak vylepšit výsledky celého týmu.
Krok 15	Umím rozpoznat schopnosti členů svého týmu a vysvětlit, jak se navzájem můžeme podpořit, abychom se mohli zlepšovat.	Žáci dokáží identifikovat dovednosti členů týmu a umí dát a přijmout zpětnou vazbu zaměřenou na zlepšení výkonu týmu.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.